

Tradiții legate de Nașterea Domnului

O poveste despre Pruncul-Dumnezeu

**METEOR
PUBLISHING**

Cuprins

Cuvânt-înainte / 5

Ziua I: 14 decembrie –

Nedumeririle Hristinei / 7

Ziua a II-a: 15 decembrie –

Profeții și obstacole / 10

Ziua a III-a: 16 decembrie –

Când Cel Necuprins încapă într-o peșteră / 19

Ziua a IV-a: 17 decembrie –

„Înger luminos” și păstori cu inimă curată / 32

Ziua a V-a: 18 decembrie –

Purtați de dor, chemați de stea / 39

Ziua a VI-a: 19 decembrie, ultima zi de școală –

Mânia lui Irod și fuga în Egipt / 54

Ziua a VII-a: 20 decembrie –

Satele trăiesc în poveste / 69

Ziua a VIII-a: 21 decembrie –

O poveste încurcată cu sărbători și calendare / 78

Ziua a IX-a: 22 decembrie –

Pomul Vieții și pomul de Crăciun / 91

Ziua a X-a: 23 decembrie –

La curțile lui Crăciun / 101

Ziua a XI-a: 24 decembrie, Ajunul Crăciunului –

Mergând în pițărâi / 115

Noaptea Crăciunului: 24-25 decembrie –

Când cerurile se deschid / 127

Ziua a XIV-a: 25 decembrie, prima zi de Crăciun –

Respect pentru oameni *În ținutul Crailor* / 141

Ziua a XV-a: 26 decembrie, a doua zi de Crăciun –

Moș Crăciun și Santa Claus / 151

Bibliografie selectivă / 156

Ziua I: 14 decembrie

Nedumeririle Hristinei

Hristina privește pe fereastră la fulgii care se învârtesc mărunț, țopăie pe la colțuri, se aștern lin, uneori parcă urcă iarăși în înaltul cerului, purtați de vânt, ca să aducă de acolo povești, asemeni puricilor potcoviți cu 99 de ocale de fier. Este vremea poveștilor, care începe cu prima ninsoare din an. Târziu a mai venit! Sfântul Nicolae a trecut deja, tânăr, cu barba neagră. Așa-i spunea bunicuța Tudora, că, atunci când nu ninge pe 6 decembrie, „a întinerit Sfântul și greu mai vine zăpada, dar iarna este lungă”. Iată, a venit greu, dar speră să fie zăpadă de Crăciun. Căci ce înseamnă un Crăciun fără zăpadă? Fără brazi împodobiți și luminițe multe? Fără cadouri și bunătăți umplând casa cu arome delicioase? Și mai ales, fără povești?

În fiecare an, Hristina așteaptă cu multă nerăbdare trecerea Postului Crăciunului. Este ca o cursă cu obstacole, cel puțin așa simte. Are emoții multe, ar vrea să urmeze o sărbătoare perfectă. Fiecare zi o aduce mai aproape de Nașterea Domnului, dar parcă este și mai grea decât cea dinainte. În primul rând, trebuie să țină post împreună cu părinții, deși nu prea înțelege la ce îi este de folos. Îi este greu uneori când simte mirosul de friptură de la vecini

Restrecurându-se pe sub ușa. În al doilea rând, trebuie să-și facă ordine în toate lucrurile personale. Să renunțe la haine și jucării mai vechi, pe care să le dăruiască altor copii, mai necăjiți. Apoi, să ajute la pregătiri. Asta nu e greu, dar e greu să nu mănânci dulciurile gustoase pregătite cu mama! Cel mai trist este că mami nu mai stă de vorbă seara cu ea, fiind din ce în ce mai ocupată, încât Hristina adoarme înainte ca ea să-și încheie treburile.

Sunt lucruri pe care nu le înțelege bine, dar care, simte ea, creează o atmosferă specială, o atmosferă de sărbătoare, care înconjoară cu lumină momentul cel mai important și mult așteptat: Nașterea Domnului. Dar sunt atâtea bucurii în zilele astea, încât nu mai știe exact de ce se bucură mai tare: de mersul la biserică? de colinde? de cadourile primite sub pom? „Ce sărbătorim de fapt?” se gândi Hristina. „Nu Nașterea Domnului? Domnul S-a născut la Betleem, într-un grajd, a fost adăpostit în iesle... Îngerii I-au cântat, magii I-au adus daruri prețioase, steaua a strălucit deasupra Lui... Atunci de ce împodobim brăduți? De ce cântăm colinde? Oare toți oamenii cântă colinde? De ce se numește și Crăciun?”

Mii de întrebări o împresurau, și Hristina își sprijini fruntea de geam. Atunci intră și mama în cameră, cu un teanc de haine călcate. Văzând-o cu fruntea lipită de geam, cu ochii în gol, înțelese că fetița ei avea multe nelămuriri.

- La ce te gândești, Hristina, ce te supără?
- De unde știi tu întotdeauna că mă supără ceva? se miră fetița.
- Cum să nu știu? râse duios mama. Mamele simt în inimă toate supărările și bucuriile copiilor.

- Nu mai înțeleg nimic, mami. Nu mai știu ce sărbătorim de Crăciun... Dacă nu aş cânta colinde, parcă nu ar fi Nașterea Domnului! Dar asta trebuie să facem de Nașterea Domnului? Doar să cântăm colinde, să mâncăm și să primim cadouri? Se adună atâtea bucurii de Crăciun, că mă copleșesc și uit că Domnul a fost atât de smerit... Și mă întreb dacă toată lumea simte aceeași bucurie de Crăciun ca și mine. Oare toți oamenii din lumea asta sărbătoresc Crăciunul? La fel?

- Aoleu, m-ai năucit cu întrebările! râse mama, apoi tăcu și o privi cu atenție pe fetița ei firavă, cu ochi mari, plini de întrebări, dar acum, foarte triști. Uite, continuă ea, mai lasă-mă în seara asta, căci mai am niște lucruri de făcut. Dar mâine seară, înainte de culcare, îți promit că vom sta de vorbă despre tot ce te frământă.

- Mâine seară stăm de vorbă? Și îmi spui și povești?
- Am să-ți spun cea mai frumoasă poveste din lume: cu un Prunc născut în iesle de o Mamă Preacurată...
- Și ai să-mi explici și mie ce nu înțeleg?
- Atâta cât mă pricep și eu... Dacă nu deslușim împreună tainele Nașterii Domnului, mergem și vorbim cu părintele duhovnic. El ne va da, cu siguranță, toate lămuririle.
- Uau! Abia aștept ziua de mâine! Nimic nu-mi place mai mult ca poveștile pe care mi le spui!
- Poveștile adevărate sau basmele?
- Și unele, și altele!

Ziua a II-a: 15 decembrie

Profeții și obstacole

In seara următoare, Hristina își termină pregătirile de noapte în timp record. Ba făcu și ordine prin cameră. Deși mama o muștra adesea cu blândețe, Hristina își aducea rareori aminte să-și strângă lucrurile. Nu că nu-i plăcea să fie ordonată, dar avea atâtea gânduri, că uita. Dar acum venea mama în vizită la ea, cu sacul plin de povești. O primea ca pe o împărăteasă!

Și mama nu se lăsă așteptată. Se așeză pe marginea patului, iar fetița i se cuibări în brațe, în poziția ei preferată dintotdeauna: cu capul pe umărul ei.

– Poate te-ai întrebat ce tot fac în serile astea, cât am stat departe de tine, îi spuse mama.

– M-am întrebat și m-am supărat; petrecem așa de puțin timp amândouă!

– Așa este; dar, de data aceasta, am „lipsit” cu un scop nobil: am căutat să aflu mai multe informații despre Nașterea Domnului. Știam că ai să începi să mă bombardezi cu tot felul de întrebări și am vrut să am răspuns la cât mai multe.

– Mami dragă, tu mereu știi ce-mi trece mie prin cap! Poftim! Răspunde-mi la o întrebare: ce sărbătorim acum? Ce e Crăciunul?

– De fapt, sunt două întrebări, răsese mama. Sărbătorim Nașterea Domnului. Este o mare sărbătoare, așteptată cu bucurie de toți creștinii. Iar Crăciunul este un alt nume al sărbătorii, un nume popular.

– Dar de unde vine cuvântul ăsta, „Crăciun”? vru să știe Hristina.

– Să știi că specialiștii nu au găsit un răspuns care să-i convingă pe toți. Cei mai mulți consideră că provine din cuvântul latin „creatione”, dar ajuns la noi prin filieră slavă. Vezi tu, cuvântul se găsește și în rusă, ucraineană, bulgară, slovacă, adică în limbi slave, și în maghiară. Dar la ruși cuvântul are și semnificații păgâne, nu numai creștine... Alți specialiști leagă rusecul „Korociun” de un radical slav, „krt”, din care provin numele necuratului și numele unor divinități slave: Krodo, Kret, Skret, Skrzat... Sunt și voci care afirmă că acest cuvânt ar fi aparținut limbii strămoșilor geto-daci... Greu de zis.

– Și cum a fost Nașterea Domnului, mami? Vrei să-mi povestești și mie?

– Te alinți acum! îi răspunse mama râzând. Nu cred că nu știi!

– Ba știu! Dar tu povestești atât de frumos...

– Atunci mai bine o citim din *Sfânta Evanghelie după Matei*, capitolul I:

Dar Nașterea lui Iisus Hristos astfel a fost: fiind Maria, Mama Sa, logodită cu Iosif, mai înainte de a fi ei laolaltă, ea

s-a aflat pe sine având în pânțele de la Duhul Sfânt. Iar Iosif, bărbatul ei, drept fiind și nevrând el s-o dea în vileag, a vrut s-o lase pe ascuns. Și cugetând el acestea, iată îngerul Domnului i s-a arătat în vis, grăind: „Iosife, fiul lui David, nu te teme s-o iei pe Maria drept femeia ta, fiindcă ceea ce s-a zămislit într-însa este de la Duhul Sfânt; ea va naște Fiu, Căruia tu îi vei pune numele Iisus, căci El va mântui pe poporul Său de păcatele lor.” Iar acestea toate s-au făcut ca să se plinească ceea ce s-a spus de Domnul prin profetul ce zice: Iată, Fecioara va purta în pânțele și va naște Fiu și-L vor chema cu numele de Emanuel, care se tâlcuiește: Cu noi este Dumnezeu.

Și trezindu-se Iosif din somn, a făcut așa cum i-a poruncit îngerul Domnului și a luat-o la sine pe femeia sa. Și nu a cunoscut-o până ce ea L-a născut pe Fiul ei. Și i-au pus Acestuia numele Iisus.

– O, mami, stai puțin! Nu prea înțeleg ce s-a întâmplat! Știu că Fecioara Maria a fost umbrată de Sfântul Duh ca să-L nască pe Domnul Hristos. Nu prea înțeleg cum vine asta, dar cred că e taină dumnezeiască și nu... nu mai pun întrebări. Dar Sfântul Iosif nu știa de minunea care se întâmplase cu Fecioara Maria? De ce era tulburat?

– Sfântul Iosif, după cum îți amintești, era numai logodnicul Fecioarei Maria, nu soțul ei. Maria fusese dată de părinți la Templu, unde crescuse de la trei ani. Și nu a fost numai voia părinților să se dăruiască slujirii Domnului,

ci și voia ei. Ea nu a dorit să se căsătorească, ci să-L slujească pe Dumnezeu.

– Era ca o călugăriță?

– Cam așa. După ce a crescut mare și s-a apropiat ceasul să devină femeie și mamă, după legea firii, arhieriei nu au mai putut s-o țină, acolo trăind numai fete și femei vârstnice, trecute de vremea nașterii de prunci. De aceea, au încredințat-o ca logodnică Sfântului Iosif: nu spre căsătorie, ci spre paza legământului făcut de Fecioara Maria însăși, cum că va renunța la viața de femeie și de mamă pentru a se dedica slujirii lui Dumnezeu prin rugăciune. Dar trebuia să fie și Fecioara Maria ocrotită, să aparțină unei familii. Atunci, arhieriei au hotărât s-o încredințeze unui bărbat vârstnic, din neamul ei. Și l-au ales pe Iosif, care era drept și temător de Dumnezeu, păzea legea și avea s-o cinstească pe Fecioară, respectându-i jurământul. Era și foarte în vârstă, se spune că se apropia de 80 de ani. Fusese căsătorit și avea, spun tradițiile, șapte copii mari de la soția sa, care murise. Acum trăia o viață curată, respectând rânduielile legii, făcând multă rugăciune.

Mai afirmă tradițiile Bisericii că nici alegerea Dreptului Iosif nu a fost lăsată la voia oamenilor, ci a fost încredințată lui Dumnezeu. Erau mai mulți bărbați vârstnici dreți și cuvioși; li s-au cerut toiegele și au fost puse în altar, iar arhierul s-a rugat să li se dea semn; se spune că acest arhieru era chiar Sfântul Zaharia, viitorul tată al Sfântului Ioan Botezătorul. Și toiagul de lemn vechi al lui Iosif „a odrăslit”, cum se spune în frumoasa limbă românească veche, adică a dat lăstari, a înverzit. Un text apocrif,

Respect pentru oameni și căru

Pseudoevanghelia lui Iacob, din secolul al II-lea, relatează că din toiagul său a zburat o porumbiță.

– Cum? Toiagul acela uscat a scos frunzulițe peste noapte, așa, pur și simplu?

– Da. Așa s-a făcut cunoscută voia lui Dumnezeu ca Sfântul Iosif s-o ia în casa lui pe Fecioara Maria. Și el a luat-o, și a cinstit-o; toată familia sa asculta de cuvântul Fecioarei...

Totodată, nașterea dintr-o fecioară este o minune mai presus de legile naturale și oamenii nu pot înțelege acest fapt cu mintea. Profeția spunea că o fecioară urma să-L nască pe Mântuitorul, dar legea iudaică ar fi considerat-o păcătoasă pe fecioara respectivă și ar fi pedepsit-o cu moartea. De aceea, Dumnezeu a rânduit ca fecioria Mariei să rămână ascunsă și ca Domnul Hristos să aibă un tată în ochii lumii. Dacă Fecioara Maria era necăsătorită și naștea un prunc, ar fi fost groaznic, n-ar fi crezut-o nimeni că nu a păcătuit... Astfel, având tată, Domnul Hristos se afla sub lege, avea drepturi, era primit în adunări și putea să predice. Oamenii Îl recunoșteau ca pe unul de-al lor, numindu-L Fiul lui Iosif și Nazarineanul, căci tatăl său în ochii lumii, Iosif, era din Nazaret. Și poate că Dumnezeu a rânduit astfel, pentru ca Domnul Hristos să fie crescut și educat de un părinte sfânt.

– Vai, mami, ce lege severă aveau evreii!

– Să nu crezi că Dumnezeu a rânduit această lege aspră, care pedepsea cu moartea anumite încălcări grave, fără motiv! Pe vremea aceea, fiind încă nemântuiți, mulți oameni nu aveau tărie sufletească să ducă o viață sfântă și aveau

tendința să se amestece cu alte neamuri, care se închinau zeilor, oameni care duceau o viață urâtă, plină de păcate de tot felul. De aceea, Dumnezeu le-a dat o lege severă, ca măcar de frică să nu păcătuiască. Asta până când poporul ales s-ar fi maturizat sufletește și ar fi învățat să asculte din dragoste, cu toată inima... Și au fost mulți oameni drepti în fața lui Dumnezeu în perioada Vechiului Testament: Avraam, Moise, Prorocul David, Dreptii Părinți Ioachim și Ana, părinții Sfântului Ioan Botezătorul și mulți alții. Ți i-am numit mai ales pe cei pe care îi cunoști tu.

– Câte probleme au fost până să Se nască Hristos!

– Foarte multe! Dacă până și dreptii se puteau înșela! Uite, Sfântul Iosif. Mă întrebai de ce se tulburase. El era drept și ținea cu grijă prescripțiile legii, și o tratase cu mult respect pe Fecioara Maria. Se știa nevinovat. De aceea, când a observat că este însărcinată, s-a tulburat foarte tare.

– Nu s-a gândit că Se naște Pruncul Sfânt?

– Nu. Oricine în locul lui s-ar fi gândit la fel, cu păcat, că Sfânta Fecioară a greșit. Și era temător din mai multe motive. Se temea să nu-L supere pe Dumnezeu dacă nu se desparte de Maria, căci legea impunea pedepsirea aspră a femeii care greșea, iar cel ce o ascundea era la fel de vinovat. Dar îi era și milă de ea, pentru că Fecioara Maria îi câștigase respectul prin înțelepciunea și comportamentul ei. Și nu știa ce să facă. Dacă o denunța, era pedepsită aspru. Dacă nu, era și el vinovat, în fața Domnului, pentru că nu se lepăda de „vinovată”, sau în fața oamenilor, că a încălcat legământul logodnei. Dar dacă greșea acuzând-o și avea „sămânță îngerească”, cum frumos se spune într-un text?